

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemán velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 287.

V Ljubljani, v petek 13. decembra 1889.

Letnik XVII.

Svobodne misli.

V predgovoru neke knjige, menda o volilnem pouku, natisnjene so nastopne besede: „Napredujoča politična omika in zavednost slovenskega ljudstva ste najboljše sredstvo zoper naš neugodni položaj, imajoč izvor svoj v tem, ker se nahajamo v sosedstvu nemškega življa in ker je pri nemirni klatvi nemškega hrasta priletelo tudi nekoliko želodov v slovenske pokrajine.“

Misel naša pa je, odkritosrčno rečeno, glede politične izobrazbe ljudstva našega malo bolj trezna. Ljudstvo naše ne pojmi še popolnem vsega jasno in prepričevalno, kar je pri nas najvažnejše, katera stvar v njegovi ožji domovini zavzema izključljivo stališče, kateri jezik ima prednost po uradnih, da, v marsikakem oziru je celó nebrizno, kaj se godi v njegov prospah ali na škodo narodne stvari; domneva se celó, da to ali ono mora tako biti. Samo vsled tega nedostatka politične zavednosti umljive so nam besede, koje često čujemo od priprostih ljudij: „Saj mi tega ne bodemo predrugačili, ker také hoté gospodje na Dunaji. Vlada tako hoče, že tako biti mora.“

Dobro! Narod naš v marsikakem oziru še ne vé, da je oblast izročena samo radi tega vladi, da bi slednja skrbela za svoje narode, da bi tem narodom ne bilo trpeti in prenašati krivd, temveč da bi jih branila. Narod naš večkrat ne vé, da ima vlada za njegove novce predvsem njemu dajati sredstev v izobraženje in govoriti ž njim v njegovem materinem jeziku. Samo vsled te nevednosti in nezobrazbe v političnem oziru je umljivo, da je bilo možno toliko let nadvladati neznatni nemški peščici ogromno večino slovensko v naši deželi, ki je kakor prosjak beračila s povzdignjenimi rokami za košek samostalnosti in prirojenega prava. Narod naš nima še v večini jasnih pojmov o političnih strankah v svoji lastni sredi, kaj stoprav o tujih, in radi tega tudi ne vé, kako in v kakem oziru mu neki more biti prospešna ali nevarna ta ali ona stranka. Baš

zaradi tega preslepé naše ljudstvo često zvonke besede marsikakega gostobesedneža ondi, kjer nánj preži gotov poraz. Sličnih hib ima narod naš nebrojno na vesti, in samo zbog tega, ker mu nedostaje jasne politične omike.

Neprestano se govori in piše o razširjanji ljudske prosvete. Prirejajo se zabave, glediške predstave, pevski večeri itd., pri kojih se napiva in govori o slovenski domovini, o slovenskem jeziku, o narodnih pravicah itd. Da bi pa kdo povedal, kaj je prav za prav slovenska domovina, njena zgodovina, stališče naše k drugim slovanskim in avstrijskim narodom, kake so te naše narodne pravice, in kako bi jih bilo uresničiti, da bi bilo prospešno za narod, o tem se malokedaj ali pa nikoli še zmeni ne kdo na napominanih zabavah. Da, še to, kar se govori, pozablja se, kajti na teh narodnih deklamacijah zabrenči bas, zavriskata klarinet in gosli, zazveni glasovir, vse se sprime v kolobar z deklamatorjem vred ter rajši prisluškava zvokom „Donauwellen“ ali pa varijacijam iz operete „Kapitan Fiacana“, — reči hočemo „Fracassa“. Toda naravno je, da so taki rodoljubi brez posebnega pomena; kajti marsikdo, ki hodi v gledišče, na ples in na slične čitalniške zabave, ne gré radi tega tjá, da bi se poučil, temveč da se nasmeje in napleše.

Odkritosrčno priznavamo, da načelno povsem nismo zoper te zabave, toda s tem hočemo poudarjati, da se politično pač inace izobrazuje narod. Po našem mnenju najbolj v tem oziru koristijo politična društva, časopisi in knjige primerne vsebine. Žal, da je v tem oziru v Slovencih še velik nedostatek, in ondi, kjer se založi kako društvo, pazi se nánj od zgoraj s tako natančnostjo, da se pri vsaki besedi, koja bi se tolmačila v neprospeh vlade, in daš bi si bila to gola, sveta resnica, namigne društvu. Ako izide knjiga politične ali nepolitične vsebine na svetlo, in če je to še poljudna knjiga, ki bi morala biti razširjena v najnižjih vrstah našega naroda, knjiga, iz koje naj ljud crpa in zajema pravcati politični um, zajedno pa prepričanje, da ni vse na tem svetu zlato, kar se sveti, obsojena je včasih

pri nas vže pred izdanjem v nekih „monopolnih“ krogih, in — po nji je!

Pred kratkim završeno je bilo prvo dejanje narodnega našega življenja, namreč naš kranjski deželni zbor in 3. dne t. m. zbral se je zopet državni zbor v posvetovanje. Sodelujoče osebe v tem prizoru so poslanci — narodovi zastopniki. Narod pošilja zastopnike svoje v deželni zbor, da tolmačijo ondi želje in zahteve njegove, da reprezentujejo vse prebivalstvo, in sicer také, kakoršno je v istini. Poslanec slovenski ima biti Slovenec, kakor se pravi, „dušom in telesom“, doma in v javnosti. In da so v minolem zasedanji povsem spolnili poslanci naši svojo dolžnost, dokaz najlepši je toli dovršenih toček, s kojimi se je bavil deželni zbor v korist vse dežele in posamičnikov; to priznavajo celó nam neprijateljski dunajski listi, med njimi v prvi vrsti „Presse“.

Toda nalog poslanca katoličana je jako težaven, težaven osobito za duhovnika. Kdor umeje dobro propovedovati ali dijakom ubrano govoriti, ni še vselej izboren poslanec. Zato treba moža iz dobrega testá, ki je na vse strani pozoren, neupogljiv in neustrašen, moža, ki se ne briga za udarce in napade pouličnikov, a vendar varuje bregove, da jih povodenj nasprotnikov ne izkoplje.

Boj za katoliško stvar se širi po vsem svetu. Mi na Avstrijskem in v ožji naši domovini smo se dolgo oprezno ogibali temu boju. Konečno je vrsta prišla tudi na nas. Neprijateljski voji so se jeden drugemu približali na streljaj. Zdaj velja, bojevati se za dobro stvar previdno, modro in požrtvovalno, z dobro taktiko pa pod spretnim vodstvom. Zato upamo, da bode v tem zasedanji državnega zbora tudi katoliška stvar dobro zastopana, sicer bodemo mnogim v posmeh.

Leon XIII. in delavci.

(Konec.)

„Okoli in okoli Vas, ljubljeni sinovi, suče se na tisoče drugih od napačnih naukov zapeljanih delavcev; ti mislijo pravo sredstvo proti svoji revni najti v tem, ako uničijo to, kar je takorekoč bistvo

LISTEK.

Strašno maščevanje.

(Pisál Nikolaj Vasiljevič Gogolj.)

X.

Čuden je Dnjeper o tihem vremenu, kadar dreví prosto in enakomerno polno svoje vodovje skozi lesove in goré. Ne zgane se, ne zagromi: gleda in ne vé, gré li ali ne gré njegova veličastna širina, ter se čudi, kakor bi bil ves zlit iz stekla, in kakor bi se sinja prozorna cesta, brez mere v širino, brez konca v daljino rila in vila po zelenem svetu. Ljubo je tedaj tudi žarkemu solncu ogledati se z višine in pogrezniti žarke v hlad steklenih vodá in pribrežnim lesom jarko odbijati se v vodah. Zeleni kodri zbirajo se zajedno s poljskimi cveticami pri vodi in nagnovši se gledajo v njo in ne nagledajo se in ne naljubijo se s svetlim svojim očesom in smeja se njemu in vabijo ga, migaje z vejami; v sredino Dnjepra pa že ne smejo gledati: nikdo razven solnca in sinjega neba ne gleda vanjo. Redka ptica prileti do sredine Dnjepra. Krasen je! ni je jednake reke na svetu. Čuden je Dnjeper tudi o toplej letnej

noči, kadar vse pospi, i človek i zver i ptica; samo Bog jedini ozira se veličastno po nebu in zemlji in veličastno potresa plašč. Od plašča sipajo se zvezde; zvezde goré in svetijo nad svetom in vse na mah odbija se v Dnjepru. Vse drži Dnjeper v temnem naročji svojem; ni jedna ne ubeži od njega — razven če ugasne na nebu; črni les, poseđen s spečimi vranami, in davno odtrgane čeri, viseč silijo ga zakriti če tudi z dolgo senco svojo — zamán! Ničesa ni na svetu, kar bi moglo prikriti Dnjeper. Sinje, sinje teče v enakomernem razlivu sredi noči kakor sredi dneva, vidi se toliko z daljave, kolikor more videti človeško oko. Nežno pritiska se nočnega hladú bliže k bregovom in daje od sebe srebrno strugo, katera vskipi kakor klina damaščenke, a on, sinji, zasni znova; čuden je i tedaj Dnjeper in ni mu enake reke na svetu! Kadar pa se drevé po nebu sinji oblaki kakor goré, ziblje se črni les do korena, hrasti pokajo in blisk, lomeč se mej oblaki, razsvetli na mah ves svet — strašen je tedaj Dnjeper! Vodeni holmi bučé, udarjajo ob čeri, z bleskom in ječanjem odskakujejo nazaj, plakajo in zalivajo se v daljavi. Tako ubija se stara mati kosaška, spremljaje svojega sina v vojsko; zmeden in boder jaše on na vranici, podprši si roki v bok in

po fantovski zalomivši čepico; a ona ihtí in beží za njim, grabi ga za ostroge, lovi ga od daleč in lomi nad njim roki in zaliva se z vročimi solzami.

Divje črne se mej bojujočimi valovi ogoreli tramovi in kameni na štrlečem bregu. In bije ob breg, dvigaje se na vrh in spuščaje se navzdol, postajajoča ladijica. Kdo izmej kozakov drznol se je sprehajati v čolnu, ta čas, ko se je razsrdil stari Dnjeper? Vidi se, da ne vé, da on požira ljudi kakor muhe. Ladijica se je ukrcala in iz nje izide čarovnik; ni vesel, britka mu je trizna*), katero so izvršili kozaki nad ubitim svojim gospodom. Ne malo so poplašali Ljahe: štiriinštirideset gospodov z vso opravo in rokavniki ter triinštrideset hlapcev je razsekanih na kosce; a ostale s konji vred odgnali so kot plen prodati tatarom. Po kamenenih stopnjicah spusti se navzdol mej ogorelimi tramovi, kjer je bila izkopana globoko v zemljo njegova podzemljica; tiho vnide, ne škripaje z dvermi, postavi na mizo, pokrito s prtom, pisker in jame metati z dolgimi svojima rokama nekaka neznana zelišča; vzame kuhalnico, izdelano iz nekega čudnega lesá, zajame ž njo vode in začue izlijati, premikaje ustnice in

*) Borbe starih Slovanov s pestjo in metanjem; slavnost na gomili umrlih. Prel.

politične in državljanske družbe, ki hoté razdrobiti in uničiti lastnino, posestvo. Prazna slepila! Zadeli bodo ob nepremeljive zakone, ki se ne dajo odstraniti. S krvjo bodo oskrunili pota, po katerih bodo hodili, kupičili razvaline na razvaline ter sejali prepir in nered; a s tem bodo le povečali svojo lastno bedo, ter si nakopali prokletstvo vseh poštenih ljudij na svoje glave. Ne, rešilnih sredstev ni v prevratnih načrtih in v upornem hujskanju, kakor nekateri ménijo, a jih tudi ni v zapeljivih napačnih naukih (teorijah), kakor ménijo drugi; rešitev je edino v tem, da vsakdo zvesto izvršuje svoje dolžnosti, naj si bo v katerikoli vrsti družbe (človeške), ter da se spoštuje in varuje opravilo in pravica vsake vrste posebej. Te resnice in dolžnosti označevati vsem, to je naloga cerkvi.

Dolžnost vodečih vrst je, da imajo vest in srce za one, ki v potu svojega obraza služijo svoj kruh, dolžnost jim je krotiti nenasitni pohlep po bogastvu, potratnosti in po veseljah, kajti ta pohlep se širi vedno bolj navzgor in navzdol. Pohlep po življanju vlada v vseh vrstah; ker pa pohlepu ni mogoče vsem ustreči, zato sledi temu pogubna nezadovoljnost in nemirnost, ki rodi upor in neprestane prevrate.

Oblastnike prešini pred vsem resnica, da človeštvu grozečih nevarnostij ne pomirijo ne človeški zakoni, ne določila sodnikov, ne orožje vojakov; več vredno, kakor vse to, in kar se mora neobhodno spoznati in vedeti, je to: Dajte cerkvi prostost, da vzbudi v dušah zopet zapovedi božje in da blagodejno razodeva svoj vpliv na vse vrste (človeške) družbe; kaže, kako je treba z modrimi in pravičnimi postavami in napravami varovati koristi delavskih stanov, braniti mladino, ozirati se na ženske, katerih naloga je posebno v domači hiši, kakor tudi da se sme in mora praznovati nedelja; s tem se poskrbi, da se nravi ohranijo čiste, da v nekako navado pride vrejeno krščansko življenje pri družinah in pri posameznih ljudeh.

Ukazano je delodajalcem, naj imajo delavca za svojega brata, kateremu naj stanje kolikor moč olajšujejo s pravičnimi pogoji; čuti jim je nad njega koristni, gmotni in duševni, svetiti mu z lepim vzgledom krščanskega življenja; prav posebno naj pazijo delodajalci, da nikdar z ozirom na delavca in njegovo kvar ne ostavijo zakonov dostojne pravičnosti morda s tem namenom, da bi se hitro okoristili z nerazmerno velikim dobičkom.

Vi pa, ljubljene sinovi, in vsi, ki so z Vami enega stanu, skrbite, da boste zvesto spolnovali svoje verske, rodbinske in društvene dolžnosti, ter vsikdar razodevali hvalevredno obnašanje. Zeló nas je vzradostilo, ko ste nam ravnokar zagotovili, da je Vaša trdna volja, udano nositi usodo, katero Vam naklada delo in njega težave, da bodete vedno miroljubni in polni spoštovanja do svojih predstojnikov. Teh naloga pa je, Vam dati dela in skrbeti za njega vredbo, varovati Vas vsega, kar bi moglo kršiti red in mir, vedno gojiti in hraniti v Vaših srcih čutila hvaležnosti in otročje udanosti do cerkve, ki Vas je rešila nekdanjega jarma sužnjosti in tlačenja; do namestnika Kristusovega, ki ni in ne bo nikdar jenjal čuvati nad Vami kakor oče, preiskovati Vaše koristi in jih pospeševati s tem, da

delaje nekake zakletve. Pokaže se rožast svit po izbi; in strašno mu je bilo tedaj zreti v obličje, videlo se je krvavo, samo globoke gube so črnele na njem, a oči so bile kakor v ognju. Nesramni grešnik! že mu je brada davno osivela, obličje mu je izrito z gubami, ves izsušen je, a vsejedno še dela bogoprotivne misli. Po sredi kočé začne se viti bela megla in nekaj sličnega veselju zablješčalo mu je na obličji; a zakaj obstane najedenkrat nepremično z odprtimi ustmi, ne smeje se ganoti, in zakaj so mu stopili lasje po konci kakor ščetine? V megli pred njim sveti se nekako čudno obličje. Neprošeno, nepoklicano javilo se mu je v gosti; čem dalje, tem bolje se je jasnilo in upiralo nepremične oči. Črte njegove, obrvi, oči, ustne, vse mu je neznan; nikoli vse svoje življenje ga ni videl. Tudi strašnega ne vidi se dosti na njem; nepremagljiva groza ga je spopala. A neznana čudna glava gledala je nanj tudi nepremično skozi meglo. Megla je že zginola, a neznane črte so se prikazivale še rezkeje in ostre oči néso otrenele od njega. Čarovnik se ves pobeli kakor platno, zakriči z divjim ne svojim glasom, prevrne se pisker... Vse je zginolo.

(Dalje sledi.)

vsakemu kliče v spomin njegova stanovske dolžnosti in da vsem govori v jeziku ljubezni.

To čutilo hvaležnosti in udanosti do cerkve in nje poglavarja ostani v Vas nerazrušno in se množí dan za dnevom! Naše stanje se z leti slabša in od dné do dné bolj očitna je potreba, da mi resnično neodvisni in zares prosti izvršujemo svojo apostolsko službo. Ostanite, ljubljene sinovi, kot dobri katoliški zvesti tej zadevi! Vi in vsak v svojem krogu naj se zaveda dolžnosti, da jo brani in pospešuje njeno zmago.

Tako tadaj, ljubljene sinovi, vrnite se v svojo domovino, tjá na Francosko, kjer v kljub osebnim (individualnim) in mimogredočim zmotam ni bilo še nikoli videti, da bi odjenjavala gorečnost za dobro, da bi obledel plamen velikodušnosti in požrtvovalnosti. Vrnite se v svoje domače kraje in pokažite s svojim vzgledom, da v družtvih, kjer se spoštujejo verski zakoni, vlada istodobno tudi bratovska ljubezen, mir, red, treznost in duh skrbilive in gospodarske domačnosti. Pojdite, milost Gospodova Vas spremljaj povsod, Vas podpiraj, Vas hrani in brani v vseh trudih, Vas navdušuj, ter Vam dajaj okušati one nepopisne radosti, ki izvirajo iz kreposti in ki v nas gojé upanje na srečnejše življenje v domovini svetih.

S pogledom proti nebesom in z rokami dvigajočimi se kvišku pošiljamo in bomo pošiljali vsak dan za Vas, ljubljene sinovi, te želje, prošnje in molitve. V zagotovilo nebeskih darov pa Vam podelimo apostolski blagoslov. Mi blagoslovimo Vas vse, ki ste tukaj pričujoči, z vso iskrenostjo svojega očetovskega srca. Mi blagoslovimo Vaše žene, Vaše otroke, Vaše družine. Mi blagoslovimo Vaše predstojnike in Vaše dobrotnike, kakor tudi vsa društva, v katerih ste vpisani.

Prebravši ta krasni nagovor, umel sem posebno živo besede Strossmayerjeve o sedanjem papežu: Meni se zdí, kadar prebiram te divne, prav z duhom božjim nadahnjene govore in poslanice, in kadar sploh premišlujem delovanje sv. Očeta papeža, da gledam v slavnem in neumrljivem tem papežu živo sliko in priliko onega vrhovnega pastirja, ki poln ljubezni in dobrote s potnim licem hití za zgubljeno ovco ter jo slabo in vznemoglo prinese v svojo ovčarnico; gledam v njem božjega Samaritana, ki poln ponižnosti in ljubezni božje zdravi ne le z oljem in vinom, nego s svojo krvjo rane človeštva in ranjeniku z žrtvo lastnega srca odločuje ono sveto mesto, kjer se nezmotno ozdravljajo vse rane zbolelega in skoro na smrt obnemoglega društva in države. — Da pač i pastirji narodov ne preslišijo teh očetovskih glasov iz Vatikana!

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

(Konec.)

Posebno važen je bil govor Frankov. V prvem financijelnem delu je dokazal zastopnik, kako v našem proračunu vsako leto rastejo troški za penzije, za politični aparat, za orožnike, a za šolstvo, zdravstvo in investicije padajo. S številkami je dokazal, kako je pri nas manje produktivnega, nego v drugih deželah, da zemljiški dolgovi rastejo: v 20 letih so narasli skoraj do 70 milijonov. Troški so narasli, ali blagostanje ne, nego v celej zemlji nazaduje. Kje je vzrok vsem tem nevoljam? V naših odnosjih z Ogersko. Kakšni so ti odnosi, označil jih je govornik s številkami, ki so v saboru probudile senzacijo. V petih letih je Ogerska investirala na svojem teritoriju 96 milijonov, a v Hrvatski niti milijona. Pa vendar je Hrvatska doprinesla v zajedničke svrhe 53 milijonov. To so številke, ki govore bolj nego vsi članki po časopisih. Zatorej zagovarja samostalnost Hrvatske tudi v financijah in da se je treba Hrvatom osvoboditi madjarskega jeroštva. Hrvatski narod bi mogel s samostalnimi financijami zadovoljavati vsem dolžnostim ter tudi zá-se mnogo storiti, dočim ga sedaj Madjari le gulijo. Da pa ne bode vtis tega znamenitega govora prevelik, vzdignil se je ban, da ovrže vse, kar je predgovornik trdil, ali ni niti najmanje vspel, čeravno mu je zopet večina silno ploskala. Vse, kar je ban povedal, so proste besede, ki niso mogle pobiti števil Frankovih. Da je pa v Hrvatski tako zlo, to on ne veruje, kajti na štatistiko se ne more naslanjati — in večina to odobrava. Kar so pa Madjari investirali, to so zajedničke investicije ter so tudi nam na korist. In vendar vsak človek vé, kako so izpeljane železnice in katera pota so odmenjena trgovini, namreč vse v Madjarsko in skoraj nič v Hrvatsko.

Kake so banove argumentacije, vidi se tudi iz sledečega. Dr. Frank je rekel, da je naš odnošaj nasproti Ogerski odnošaj pupila nasproti tutorju. Ban je na to odgovoril, da ko bi Madjari nas smatrali za svoje pupile, ne bi bil nam Deak podal belega lista. Ali je ban pozabil, da nam je Deak ponudil oni beli list, ko nas je potreboval — in da so ga Madjari raztrgali, ko nas niso več trebali? Sploh se ban s tem govorom gotovo ni izkazal, kajti na tak način se ne dadó resnice zanikavati. Če ga pa njegova večina burno pozdravlja, ni nič novega, saj vsak sluga mora svojega gospodarja hvaliti.

Ban se je v prvem svojem govoru izjavil, da Hrvatska po dogovoru s Kolomanom (l. 1102) ni bila nikdar samostalna država in da med njo in Ogersko ni bilo nikdar akta, kakoršna je nagodba. Proti tej izjavi se je vzdignil zastopnik profesor Marković v prekrasnem govoru, v katerem je dokazal, da je bila Hrvatska samostalna do leta 1790; kako je ona sklepala postave, ki svedočijo o njenej samostalnosti; kako je vsepo in energično znala odbiti vse poskuse Madjarov, ko so oni hoteli mešati se v njihove postave. Po nagodbi je le-ta naša samostalnost izročena Madjarom, in kaj je za nas nagodba, to najbolje kažejo nazori banovi o krajiških šumah in o jezičnem vprašanju. Dr. Marković bi bil še govoril, da ga ni predsednik opomnil, naj se drži predmeta, ko je branil narodne pravice, katere je dan poprej tako hudo ponižal ban z dovoljenjem predsednika in večine saborske.

Kar je govoril zastopnik Jagić, ni vredno spominjati, kajti ta zastopnik se je tako ponižal, da je pripovedoval, zakaj je postal od opozicionalca privrženec vladni. „Obzor“ mu je dobro posvetil, ko mu je navel pravi vzrok njegovega prestopa, da je isti, kakor pri Miškatiću. Da je baron Rukavina v svojem govoru grdil neodvisno stranko, posebno pa Strossmayera, sem že omenil; ali on se je spravil tudi nad dr. Franka, na onega moža, ki je tako sijajno branil dr. Davida Starčevića pred sodiščem, kar nam je še dobro v spominu. Taki so možje Starčevićeve stranke!

Govor zastopnika Crnkovića je poln madjarskega duha ter celó zahteva, da se v tem duhu mora tudi zgodovina po šolah tolmačiti, in opominja vlado, naj strogo pazi na dotične profesorcje. Tedaj naj cveté z madjaronstvom tudi še ovađuštvo! Dobro ga je zavrnil dr. Banjavčić, ki govori v imenu stranke prava precéj zmerno in stvarno ter dokazuje, kako pod sedanjim zistemom naš narod duševno in gmotno propada.

Poslednja dva govornika od vladine stranke Vukotinović in Kršnjavi sta razpravljala vprašanje o državni samostalnosti Hrvatske ter sta sevéda oba zaključila s tem, da Hrvatska ni država in da vse razprave učenega prof. Plivenića nimajo nobene vrednosti. Kaj drugega se tudi od teh ljudi ni bilo nádejati nego take izjave.

Na to je bila generalna debata sklenjena in nadaljevanje sabora odredjeno še-le za sredo 4. decembra, ker je po govoricah ban odpotoval v Budimpešto, da prevzame v ministerstvu listnico, katera mu je namenjena vsled demisije Tisze.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. decembra.

Notranje dežele.

Cesar, cesarica, nadvojvodinja Marija Valerija in njen zaročenec nadvojvoda Franc Salvator se bodo 22. dan t. m. s posebnim dvornim vlakom odpeljali v Miramar, kjer bodo preživeli božične praznike.

Husitizem vedno lepše sadove rodi. Kdo upa od tega bratomornega boja imeti dobiček, kaže nastopna izjava osrednjega vodstva protestantov na Češkem, natisnjena v „Nar. L.“: „Napad na Husovo ime v deželnem zboru je našel najboljši odgovor v narodni izjavi za Husa. V tem vidijo člani protestantskega veroizpovedanja največje zadoščenje“ itd. Mladočeška stranka smé biti ponosna na te veličanske vspehe! Menda se bo pa še sama praskala za ušesom, ko bodo prišle nove volitve. Takrat se bo marsikateri katoličan premislil, predno bo oddal svoj glas za husita.

Kardinal grof Schönborn je izdal pastirsko pismo, v katerem naznanja svoje potovanje v Rim ter svari vernike pred husitskim gibanjem.

Člani **poljskega kluba** nameravajo od vlade zahtevati, da se jim dovoli dopolnilno zasedanje gališkega deželnega zbora, v katerem bi se posvetovali, kakó naj se odpomore prebivalstvu, prizadetemu vsled elementarnih nezdod.

Predvečeraj je *hrvatski* sabor glavno razpravo o odvezi regalij nadaljeval. Pisačić je izjavil v imenu somišljenikov, da bo glasoval proti vladni predlogi. Poročevalec Egersdorfer je pobijal ugovore opozicijonalcev. Ban se je potezal za zakon, naglašajoč, da je le prehodni, ker bo itak že v nekaterih mesecih ponehal, kakor hitro bodo regalije odkupljene. Toda to je znana stara pesen: Večina je banu navdušeno ploskala ter potrdila vladno postavo.

Ogerska zbornica se je predvečeraj razšla na božične počitnice. Poprej je pa Tisza še čutil potrebo, vsaj nekoliko pomiriti svoje nasprotnike. Obljubil je namreč pri razpravi o domovinski pravici Kossuthovi, da vlada spoznava potrebo revizije zakona o domovinski pravici in da bo v kratkem predložila dotični načrt.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je minole dni v daljši avdijenci sprejel ravnateljstveni svet protisuženjskega društva, katero je v preteklem letu osnoval kardinal Lavigerie. Svetniki so večinoma člani višjega plemstva; predstavil jih je sv. Očetu častni predsednik sveta, kardinal Parochi.

Turčija je *srbski* vladi naznanila, da name-rava sedanjega veleposlaništvenega tajnika Mahmuda beja imenovati za belgrajskega poslanika. Srbska vlada je temu pritrčila. — Uradni list objavlja zahvalo društva v podporo sirot avstro-ogerski naselbini in avstro-ogerskemu konsulatu za podporo 24.000 frankov, namenjeno novi sirotišnici.

Zopet se govori da bo *ruski* car s carevno obiskal *turškega* sultana. Napovedal je svoj prihod na prihodnjo spomlad. To je ruska vlada turškemu veleposlaniku v Peterburgu isti dan naznanila, ko je prišel nemški cesar v Carjigrad. V Yidizkiosku se bajé o dotičnem vsporodu že posvetujejo ter ga bodo pozneje carju v potrdilo predložili. Kolikor je dosedaj znano, sprejeli bodo carja isto tako slovesno v Carjigradu, kakor se je to zgodilo nemškemu cesarju.

V eni zadnjih sej *nemškega* državnega zbora je poslanec Kühn opisoval socialne razmere v Nemčiji vsled žitne carine kot jako žalostne. V bogati Šleziji dobiva tovarniški delavec na dan povprek 1 marko 25 pfenigov (75 kr.) plače. Tkaleci se splošno izjavljajo, da jih čaka smrt vsled lakote. Njihova stanovanja so slabša, kakor svinjaki kmetških doinarjev. Kruh je nižjemu ljudstvu postal že posebna in izredna sladštica. Državni kanceler se je izjavil: „Želim, da bo imel vsak delavec v nedeljo svojega piščanca v piskru.“ Toda delavci bi bili zadovoljni, ko bi imeli namestu kuretine vsaj konjsko meso. Vsi socialnopolitični poskusi tukaj ne pomagajo nič, dokler se ne odpravi previsoka carina, katero najhuje občuti revni delavec. Sila in beda kraljujete posebno tudi v družinah manjših uradnikov, v katerih se največ zavzije konjskega mesa. Iz tega tužnega opisa se razvidi, kako lažljivo agitujejo naši prusofilni krivonosci, ker pravijo, da se narodu v Nemčiji godi bolje, nego v naši avstrijski domovini.

Francoski ministri so se menda vsled volilnih vspehov preveč prevzeli. Vsak dan se poroča, da je toliko in toliko uradnikov odstavljenih, ker pri volitvah „niso storili svoje dolžnosti“ ter so se združili s protirepublikanci. To so navadno revčki, nižji uradniki, ki so se hoteli prikupiti vzhajajoči zvezdi — Boulangerju. V tem oziru se posebno odlikuje pravosodni minister. Tudi zoper duhovščino se istotako postopa. Samo v škofiji vivierski (departement Ardèche) je 27 župnikom ustavljena plača, in kar je najhuje pri tem, je to, da dotičniki niti nimajo priložnosti, da bi se opravili. Treba je le kakemu propalemu republikanskemu kandidatu naznaniti ministru, da je ta ali oni duhovnik glasoval zoper njega, in — po njem je. Tako seje sovrastvo sedanja vlada med narodom; ali bo pa z žetvijo zadovoljna, to je drugo vprašanje.

Belgijska zbornica poslancev se je v tajni seji posvetovala o slavnostih leta 1890., ko bo kralj Leopold II. praznoval 10. decembra petindvajsetletnico svojega vladanja. Kralj je zbornici s posredovanjem ministerstva naznanil željo, naj se ves denar, ki se bo določil za ta namen, porabi v podporo ponesrečenih delavcev.

O odnošajih v *Braziliji* poroča „Times“: Verjeti se ne sme prelepim trditvam sedanje vlade. V mnogih brazilijskih mestih je grozno gospodarstvo. Pijani vojski se bratijo s cestno sodrgo ter si pošteni meščanje niti ne upajo na cesto. Evropa niti nima pojma, kaj pomeni „republikanska“ prostost v južni ali srednji Ameriki. Prejšnji predsednik ene teh republik je gosta pri obedu ustrelil ter potem ukazal služabnikom, naj ga mu spravijo izpred oči, kakor onesnaženo posodo. Predsednik Bolivije, Melgarejo, zapovedal je nekega dne svojemu ministru, naj daruje v stolnici slovesno sv. mašo, ker ni bilo v mestu nobenega duhovnika. Da pa v resnici tudi ni vse tako, kakor opisujejo uradna poročila, kažejo člani, katere je izdala začasna vlada. Član 6 namreč določuje, naj oblastnije, kjer ne morejo z lepa vzdržati javnega reda, pozovejo vojaštvo k posredovanju. To sicer ni nič neavadnega tudi v vzorno vredenih državah; toda ko bi imela vlada zaupanje v položaj, ne bi tega izrečno določevala v svojih enajstih članih.

Dnevne novice.

(Potrjena deželna postava.) Presvetli cesar je z Najvišjim odlokom z dné 5. t. m. potrdil od deželnega zbora kranjskega sklenjeni postavní načrt, s katerim se izdajejo na podstavi zakona z dné 17. junija 1888. leta (drž. zak. št. 99.) določila o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah.

(Božično darilo.) Revnim učencem in učenkam tukajšnjih ljudskih šol razdelila se bode v nedeljo, dné 15. t. m., ob 11. uri dopoldne v dvorani ljubljanske čitalnice popolna zimska obleka. Gospejni odbor vabi vse p. n. dobrotnike k tej razdelitvi.

(Usmilite se gladne mladine!) Bliža se nam krasna, tajnostna božična dōba, polna najkrasnejše poezije! To je dōba v letu, ko postane najtrdosrdnejši mož dete, ko se spominja v duhu svojih detinskih let, v kojih je kot vesel deček hrepeneče pričakoval svetega večera, rojstva Jezusovega, ko je strmeč občudoval v kottičku prelepe jaslice. Ta čas zopet prihaja in ž ujim dōba veselja za deco, koji je Bog podelil na tem svetu boljši osodo in ne pozná revščine — toda tudi dōba žalosti in bēde za one usmiljenja vredne revčke, koje bēda spremlja od rojstva do — groba. Glej! Bela odeja pokriva hribe in doline slovenske! — Vi srečni, kojim zima donaša zabav in razkošja v obilici, spomnite se teh ubogih, ki nimajo, s čimur bi se oblekli, in nimajo, s čimur bi se nasitili! In teh ubogih otrók je toliko v našem mestu. Ozrite se na te zmrzle, gladne, v lehka in slaba oblačilca oblečene ubožce. Kdo izmed vas bi ne zaplakal pri takem pogledu, in dasi bi imel kamenito srce! Prihitite na pomoč! Najmanjše darilce, koje darujete v korist uboge mladine, rodilo vam bode stoteren sad v tej blagi zavesti, da ste izvršili boguljuben čin. Koliko je tu delavcev, in vsi so sami siromaki, ki nimajo postljano na rožicah. Kolikim rodbinam so pomagali sinovi in hčere sv. Vincencija iz hudih nadlog, odpomogli jim iz bēde in pomanjkanja, koliko solzá obricali, to vé Bog sam! Pravimo, to vé Bog sam, ker Vincencijan ne dá, kar stori iz krščanske ljubezni za svojega sobrata v potrebi, razbognati, kakor to delajo mnogi osrečevalci človečanstva. Vincencijan izvršuje dela usmiljenja samo za to, ker mu vera tako velepa in v vsakem siromaku smatra svojega sobrata; in če društvo sv. Vincencija prekorači prag, za kojim delavska rodbina umira gladu ali revež bolan leži na smrtni postelji, je povsem povod, da tako rodbino ukrepi in potolaži v zaupanju na Boga in jo reši obupanja. Te misli ne pustimo iz vida in se nádejamo, da bode s pomočjo poklicanih činiteljev blagodejno društvo sv. Vincencija, ki je imelo 11. t. m. svoj občni zbor, obračalo prvo skrb svojo tukajšnjemu uboštvo ter svojo pravno in gmotno podporo!

(Društvo „Pravnik“) ne bode imelo jutri svojega shoda, ker je dotični prostor jutri oddan. Shod bode še ta mesec; dan se bode pozneje določil.

(Razstava slik.) Kakor smo že naznanili, priredila bode slikarica gospodičina Ivana Kobilca razstavo svojih slik. Razstava bode odprta od 15. do 22. decembra v dvorani tukajšnje velike realke, prvo nadstropje, vsak dan od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne. V razstavi stojé sledeče slike: 1. Sv. Bogorodica. 2. Citarica. 3. Mamica kavopivka. 4. Holandsko dekle. 5. Skrinja stare matere. 6. Pri vodnjaku. 7. Stara mati in vnukinja. 8.—19. Študije. 20.—26. Portreti v oljnatih barvah. 27.—31. Portreti v suhih barvah. Slike št. 1, 2, 3, 4, 5 in 7 so na prodaj; cena se izvé na Francovem nabrežji št. 9, I. Vstopnina 20 kr., za šolsko mladino 10 kr. Čisti dohodek je namenjen ljudski in dijaški kuhinji.

(Premeščeni so:) Č. gosp. J. Oblak iz Škofje Loke v Žire; č. g. V. Bernik iz Mošenj v Komendo; č. g. Fr. Gornik iz Komende v Moravče.

(Iz Poreča) se nam poroča: Snega letos tukaj še nismo videli, le od daleč gledamo pobeljeno Učko. Dočim listi poročajo o zametih, imamo pri nas najlepše vreme. Dne 8. t. m. zjutraj ob 6. uri 43 minut smo čutili pri nas potres z zamrkljim podzemljskim bobnenjem od juga proti severu.

(V Rimu) je bil dne 24. novembra pogreb Tržičana Revere-a, pesnika in časnikarja. Govori se, da je zapustil premoženja do 100.000 lir. Svota ni mala — za pesnika. Rimski municipij je hotel g. Hortis-u, ki je prišel iz Trsta k pogrebu kot zastopnik tržičkega mesta, skazati posebno pozornost in čast. Demonstrativno so ga spremljali v „Hotel de Rome“ v mestnem vozu; na razpolaganje so mu dali iz izvanredne dvorljivosti jedno sobo v mestni

palaci na kapitoliju. Ali se niso torej zadnje volitve v Trstu izvršile v avstrijskem smislu?

(Za slovensko šolo) potegnili ste se tudi občini Marija Gradec in Št. Krištof v laškem okraji. Vsled pritožbe je ministerstvo z ukazom z dné 17. junija 1889, št. 6717, razveljavilo naredbo deželnega šolskega sveta štajerskega ter zaukazalo, da mora biti na šolah v Gor. Rečici, Dolu, [pri Sv. Jederti, Št. Petru, Št. Nikolaju in v Hrastniku slovenščina izključljivo poučni jezik; nemščina bode le neobligaten predmet, ako stariši ne rečejo, da se njihovi otroci ne bodo učili nemški

(Ullmann v Rimu.) Brzobjavno se poroča iz Rima: Vredniki v Rimu izhajajočih dnevnikov so v terek zvečer priredili iz Trsta izgnanemu vredniku lista „Independente“ Ullmannu slavnosten banket, katerega se je udeležilo več poslancev. Prvo napitnico je govoril poslanec Ronse ter rekel mej drugim: „Ponosni smo, da imamo v svoji sredi moža, ki je tako hrabro zagovarjal italijansko zastavo onostran meje.“ Vrednik Vasalo je izrekel željo, da bi kmalu smeli na to slavnost odgovoriti z drugo v Trstu. Poslanec Bonzi je govoril: „Dve stvari ste, ki dičite Ullmanna: Ponos, s katerim se je bojeval za prostost časnikarstva, in njegovo strogo italijansko mišljenje, s katerim se je javno ponašal.“ Ullmann se je na vse strani zahvaljeval, češ da priznanje ne velja njemu, temveč „veliki stvari“. — Sedaj naj reče še kdo, da Ullmann ni bil mučenik?!

(V Zagrebu) se je vršila v sredo volitev v mestni zastop v II. izborništvu 1. okraja. Agitacija s strani „vladinovaca“ je bila skrajna: Odločili so uradniki, katerih je pod poveljništvom Czernkovicha izmed 700 glasovalo do 500 za listino kazine. Izvoljeni so torej kazinotje: Srečko Jakomini, dr. Izidor Kršnjavi, dr. Martin Matunci, dr. F. Spevec in Miloš Zetz. Nepostavnosti in nedovoljenih sredstev od kazinotov je bilo toliko, da sta dr. Amruš in dr. Mazzura pred komisijo morala ugovarjati. Včeraj je volilo prvo izborništvu; glasovalo je 55 volilcev. Od meščanskih kandidatov so izvoljeni dr. A. Bresztyensky, Janko Grahor st., Mirko Karas, grof Miroslav Kulmer, vsak z 29 glasovi; Milan Nosan z 32 glasovi. Od kazinaških kandidatov sta izvoljena: Vatroslav Sieber z 32 glasovi in Girolamo Priester s 30 glasovi. Ožja volitev se bode vršila med meščanskim kandidatom Nik. Gavello in kazinatom Alek. Weissom, ki sta dobila po 28 glasov. Odločili so veletržci, ki so v meščansko listino vsprejeli tudi nekaj vladinih ljudi.

(Občni zbor Vincencijeve družbe) se je vršil dné 11. t. m. zvečer v prostorih „Katoliške družbe“. Predsednik mil. g. prošt dr. Jarc pozdravi zbrane ude, poroča o premembah v društvu in upravnem svetu naznani, da so ustanovili v Tržiču novo konferenco, in nariše ob kratkem delovanje društveno v pretekli dōbi. Sklene pa s tem, da se uboštvo po Ljubljani silno množi, nasprotno pa se število dobrotnikov krči, tako da le s težavo še ustrezajo konference obilnim revežem. Potem predsednik prve konference, prečast. g. kanonik Zamejec, potrdi poročilo o uboštvo in stavi nasvèt, naj bi se poskusilo z nabitimi pušicami po gostilnah in kavarnah. Temu nasvētu ugovarja najprej g. Močnik, govoreč iz lastne izkušnje pri „Narodni šoli“, kjer so darovi povsem prenehali. Tudi prečast. g. župnik Rozman, predsednik druge konference, ne upa kaj prida dohodkov iz teh pušic. Storititi pa se mora kaj več, kot do zdaj, ker drugače bomo imeli kmalu prazne blagajnice. Torej nasvetuje, naj se nekolikokrat v letu izpostavijo skrinjice po cerkvah v ta namen, in naj se to prošnjo v nedeljo pri pridigi vzame v misel. V podporo te zadeve naj se poprosijo prevzvišeni g. knezoškof. Ta nasvèt je bil sprejet in upravni svèt ima nalogo, da ga izvrši. — Slišali smo tudi poročilo o denarnem stanju in raznih dohodkih in prispevkih za Marijanišče in druge namene, a iz ustnega poročila ni bilo moč razvideti, pri čem da je društvo. Kadar pride tiskano poročilo, bodemo je objavili. Na to je bilo zborovanje končano.

(Umrli) je v Tržiči, kakor se nam od tam poroča, včeraj dopoldne gosp. Justin Raitharek, trgovec in hišni posestnik, v 73. letu dobe svoje. Pogreb je jutri dopoldne ob 10. uri.

(Premeščen) je računski poročnik S. Nagou od 17. pešpolka k 96.

(„Hlidka literarni“) tako slōve list, izhajajoč v Brnu enkrat na mesec, ki se povsem peča z oceno domače češke slovanske in tujih narodov književnosti. Vrednik mu je duhovnik č. g. J. Vychodil v

Rajhradu na Moravskem. V svoji 11. številki je priobčil oceno o „Ljub. Zvonu“ in „Dom in Svetu“. O slednjem listu pravi: „Dom in Svet“ je začel izhajati stoprav pred dvema letoma, in je torej še v začetku, toda pod dobrim vredništvom, koje ima v rokah za slovensko slovstvo zaslužni gosp. dr. Fr. Lampe, ter more dospeti do znamenitega razvoja in se meriti z drugimi najboljšimi slovanskimi časopisi.“

Narodno gospodarstvo.

Škode, leta 1889 provzročene po povodnji, toči, mrazu, požarih ali na drug način.

(Poročilo deželnega odbora kranjskega.)

(Dalje.)

III. Politični okraj kočevski.

V okolišu kmetijske podružnice kočevske napravili so kmetovalcem mnogo škodo: črv, suša in pa gnjenje krompirja.

V okolišu kmetijske podružnice v Ribnici je letos največjo škodo napravilo: preveliko in pogosto deževje, premajhna gorkota in v krajih blizu grmovja črv. Zimski pridelki: pšenica, rž, ječmen, ravno tako poletni: oves, proso, jari ječmen, zelje, korenje, repa so bili za tretjino slabši, kot druga dobra leta. Krompir je pa rodil različno; jedni kmetovalci ga imajo še dosti, mnogo drugih pa še ne polovico toliko, kot druga leta.

Krme in detelje se je pridelalo dosti, tudi turšica je lepa, kjer ni bilo črva.

Slabi, revni kmetje ne bodo mogli živeti spomladi ob svojem, ker ne bo ničesar prodati, in ker nimajo vsakdanje hrane, krompirja, zadosti.

IV. Politični okraj kranjski.

Letina v okolišu kmetijske podružnice kranjske je bila sploh slaba.

Pšenica, fižol in krompir so bili več ali manj od črva tako izpodjedeni, da je v mnogih krajih bil zelo majhen pridelek; ajdo je slana čisto uničila, repe in korenja tudi ni bilo; mora se reči, da razun prosa in v nekaterih krajih ovsja je bil ves drugi pridelek slab. Tudi semenska detelja je zelo slaba.

V primeri z dobro letino se je najmanj dve tretjini manj pridelalo in ljudstvo bo pomanjkanje trpelo. Pičli pridelek strnjenega žita se bode moral prodati, da se davki odrajtajo. Ker se pa ajde, krompirja, repe, i. d. r. ni skoraj nič pridelalo, bode tudi živeža manjkalo.

V. Politični okraj krški.

V okolišu kmetijske podružnice v Boštanjih je toča dne 28. julija pokončala tretjino poljskih in vinogradskih pridelkov v vaseh Apnenik, Veternik, Gunte, Vitove, Martovec, Lesičejame, Kopolje, Šmarčna in Vrbovo. Krompir je kar na njivi segnil, tako da ga je malokateri kmetovalec komaj za seme dobil. Ozimnega žita in koruze se je srednje pridelalo, kjer ni bilo toče. Korenstvo je sploh slabo. Klaje je zraslo sicer obilo, a malokdo je bil tako srečen, da bi jo bil lepo spravil. Vsled silnih nalivov so plazovi posebno po vinogradih veliko škodo napravili, najbolj pa strupena rosa, katera je vinski pridelek tako uničila, da to malo, kolikor je, skoraj za uživat ni. Za vino se tedaj ne bode nič skupilo.

Ker letos razen orehov ni bilo nobenega sadja, smatrati je letošnja letina pri poljskih pridelkih, razun klaje, za slabo, ker se je dve tretjini manj pridelalo, kakor ob dobri letini. Vinski pridelek pa ni nič vreden, torej ga k dobri letini ni primerjati.

Večji posestniki pri umni varčnosti ne bodo pomanjkanja na živežu trpeli, slaba pa bode za denar, ker razun živine ne bode kaj prodati. Malim posestnikom, tako zvanim kajzarjem, bode pa zelo slabo, in vprašanje se mnogokrat sliši, kaj bodemo režeži počeli, ker ne bo živeža? Vsem pa bode primanjkovalo krompirja za seme in pa denarja za davke in druge potrebe. (Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 12. decembra. Kardinalu Ganglbauerju se ni zboljšalo. Moči ga vedno bolj zapuščajo, vendar je še pri zavesti.

Dunaj, 13. decembra. Zbornica poslancev: Pri nadaljevanju razprave o začasnem proračunu izjavlja ministerski predsednik, da vlada ni neopravičeno vplivala na posvetovanja češkega deželnega zbora. (Odobranje.) Čudi se, da Plener ni samo v imenu svojih somišljenikov, marveč celó v imenu cele Avstrije in inozemstva nujno tirjal odgovor na dotično interpelacijo. Naznanja, da bo vlada v eni prihodnjih sej odgovorila na interpelacijo, vsled česar bodo vsa očitanja Plenerjeva ovržena. Nasproti včerajšnjim Plenerjevim izjavam naglašja, da je vsaka avstrijska

vlada ob enem cesarjeva, ter upa, da si Plener tudi v bodoče ne želi druge vlade, nego cesarsko. (Živahno odobravanje na desnici.) Vlada ni nikoli dajala prednostij, marveč je vedno imela pred očmi namen, da uresniči enakopravnost. Tudi tej vladi ni bila od cesarja dana ustava nikdar barantaška stvar, (Odobranje na desnici), tudi ne v ta namen, da bi se ohranila. Vlada se nikdar ni ozirala na strankarstvo, levica pa mnogokrat stoji na stališči strankarske opozicije.

Volitve za češki deželni zbor so se pravilno razpisale in le zaradi tega, da more prebivalstvo izvrševati ustavne pravice. Vlada ne ovira volitev, kakor tudi ne graja onih, ki nočejo v deželni zbor. Minister konečno pobija Plenerjevo trditev, da je sedanja politika Avstrije predmet obžalovanja ali škodoželjnosti. Pač mora pa minister obžalovati, da se v tej zbornici takó govori o Avstriji (odobranje na desnici), ter nikakor ne namerava vsled napadov zapustiti pot, po kateri je dosedaj s pomočjo večine korakal. Ta pot naj vodi k uresničenju opravičenih zahtev vseh narodov, in ta cilj bo mogoče doseči, ako se bo vsestranski zmerno postopalo in podpiralo vlado. (Trajno odobravanje na desnici, oporekanje na levici.)

Trst, 12. decembra. Mestni zbor je skoraj enoglasno izvolil za župana dr. Bazzonija, za podžupana pa dr. Mojzesa Luzzata in dr. Domperija.

Zagreb, 12. decembra. Pri današnji volitvi je bilo pet opozicijonalcev poleg dveh vladnih privržencev izvoljenih. Opozicija ima s tem večino v mestnem zboru ter bo skoraj gotovo iz njene sredine izvoljen tudi župan.

Umrli so:

10. decembra. Jožef Boh, hlapec, 21 let, Karolinska zemlja 4, srčni kap. — Karol Reder, konduktev sin, 14 mes., Frančiškanske ulice 6, božast. — Florijan Azman, krojač, 50 let, Poljanski nasip 50, myelitit.

V bolnišnicah:

9. decembra. Franc Steblaj, gostač, 59 let, emphysem pulmonum.

Tujci.

11. decembra.

Pri *Mattu*: Singer, Falk, Ledner, Lamperger, Blatt, Lamprecht, trgovci, z Dunaja. — Hofbauer, trgovec z lesom, iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.		732.2	1.6	sl. svzh.	oblačno	
12. u. pop.		732.9	3.2	sl. szap.	"	1.50
9. u. zveč.		735.7	2.4	"	"	dež

Srednja temperatura 2.4° za 3.2° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld. 85 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 % "	86 " 25 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " 85 "
Papirna renta, davka prosta	100 " 80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	920 " — "
Kreditne akcije	317 " — "
London	117 " 50 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 33 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 58 "
Nemške marke	57 " 70 "

Razpis ustanov.

Povodom praznovanja četrdesetletnice vladanja Njih Veličanstva cesarja Franc Jožefa I., ustanovila je zbornica

8 ustanov po 25 goldinarjev za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske.

Te ustanove so s tem za leto 1889 razpisane. Prošnje naj se podpisani zbornici do 26. decembra t. l. pošljejo, vpriloži naj se jim pa od župnega in občinskega urada potrjeno dokazilo, da je prositelj bil obrtnik, da zdaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog.

V LJUBLJANI, dne 12. decembra 1889.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Katranove pastile lekarja Piccoli-ja v Ljubljani presējajo v svojem učinku vse podobne izdelke. Izvrstno sredstvo so proti kašlju, hripavosti, boleznim v ratu, bronhija in pljuč. Škatlica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (2)

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškimi uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-flanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj . . . . . gld. 2.75
isto za gospe . . . . . " 3.—
otročka spodnja obleka . . . . . " 1 do 1.50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska nazn. novalnica v Brnu. (30-27)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, zlatenici, gnusju in bruhanju, glavobolu (za izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in pijačami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 80 kr.

Osebnosti razpoložljivi: Lekarner KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).
Svarilo! Pristno marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v ručnem zavrtku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

(11)

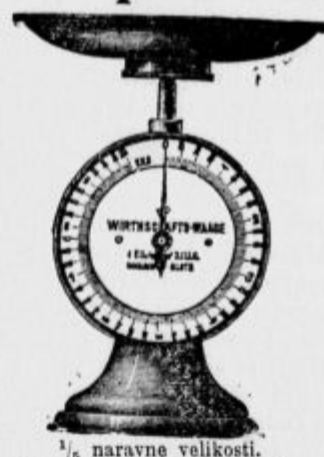
Marijacejske čistilne kroglice.

Za več let z najboljšim uspehom pri zaprtju in zapekanju rabljenih kroglic se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnjo varstveno znamko in podpis lekarnerja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena škatljice 20 kr., 6 škatljicam z gld. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 škatljic v prosto dopolniteljno 1 gld. 20 kr., 12 škatljic 2 gld. 20 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in škatljici naveden v navodilu rabe.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice so pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnerju Piccoliju; — lekarnerju Svobodi; — v Postojni: pri lekarnerju F. Baccaricchu; — v Škofji Loki: pri lekarnerju Karolu Fabianiju; — v Radovljici: pri lekarnerju Aleks. Bohleku; — v Novem mestu: pri lekarnerju Dominiku Rizaliju; — lekarnerju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnerju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnerju Iv. Bišku.

Gospodarska tehtnica

odlikovana, nedosežna, dobra in po ceni z 10 klg. nosivnosti, zamčeno jako trajna in natanka (kaže staro in novo težo) za čudovito nizko ceno le treh goldinarjev komad. Tudi zasebnikom pošilja proti gotovini ali povzetju

„Klossovo opravilstvo s patentovanimi novostmi“ v Brnu. (10-1)

Ko bi blago ne ugajalo, povrne se denar.

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiš št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiu stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blecbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (18)

Cenike na zahtevanje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX